

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

19 février 2024

PROJET DE LOI

**portant assentiment aux amendements
à l'article 8-2-b) et e) du Statut de Rome
de la Cour pénale internationale,
adoptés par consensus le 14 décembre 2017,
par la Résolution ICC-ASP/16/Res.4,
lors de la 12^e séance plénière
de la 16^e session de l'Assemblée des États
Parties au Statut de Rome, et à l'amendement
à l'article 8-2-e) du Statut de Rome
de la Cour pénale internationale,
adopté par consensus le 6 décembre 2019,
par la Résolution ICC-ASP/18/Res.5
lors de la 9^e séance plénière
de la 18^e session de l'Assemblée
des États Parties au Statut de Rome**

Sommaire	Pages
Résumé	3
Exposé des motifs.....	4
Avant-projet de loi	19
Avis du Conseil d'État	20
Projet de loi	24
Amendements	26

CONFORMÉMENT À L'ARTICLE 8, § 1^{ER}, 1^O, DE LA LOI DU 15 DÉCEMBRE 2013,
L'ANALYSE D'IMPACT N'A PAS ÉTÉ DEMANDÉE.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

19 februari 2024

WETSONTWERP

**houdende instemming met de wijzigingen
in artikel 8-2-b) en e) van het Statuut
van Rome inzake het Internationaal Strafhof,
op 14 december 2017 bij consensus
aangenomen, bij Resolutie ICC-ASP/16/Res.4,
tijdens de 12e plenaire zitting
van de 16e sessie van de Vergadering
van Staten die Partij zijn bij het Statuut
van Rome, en met de wijziging
in artikel 8-2-e) van het Statuut van Rome
inzake het Internationaal Strafhof,
op 6 december 2019 bij consensus
aangenomen, bij Resolutie ICC-ASP/18/Res.5,
tijdens de 9e plenaire zitting van de 18e sessie
van de Vergadering van Staten
die Partij zijn bij het Statuut van Rome**

Inhoud	Blz.
Samenvatting	3
Memorie van toelichting	4
Voorontwerp van wet.....	19
Advies van de Raad van State	20
Wetsontwerp	24
Wijzigingen	27

OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 8, § 1^{ER}, 1^O, VAN DE WET VAN 15 DECEMBER 2013
WERD DE IMPACTANALYSE NIET GEVRAAGD.

Le gouvernement a déposé ce projet de loi le 19 février 2024.

Le “bon à tirer” a été reçu à la Chambre le 19 février 2024.

De regering heeft dit wetsontwerp op 19 februari 2024 ingediend.

De “goedkeuring tot drukken” werd op 19 février 2024 door de Kamer ontvangen.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Écolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
Vooruit	: Vooruit
Les Engagés	: Les Engagés
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de nummering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigegekleurig papier)

RÉSUMÉ

Le présent projet de loi d'assentiment permettra la ratification par la Belgique des quatrième, cinquième, sixième et septième amendements au Statut de Rome adoptés par l'Assemblée des États parties respectivement le 14 décembre 2017, par la Résolution ICC-ASP/16/Res.4, et le 6 décembre 2019, par la Résolution ICC-ASP/18/Res.5.

Ces amendements ajoutent, d'une part, les trois crimes suivants aux listes des crimes de guerre commis en situation de conflit armé international (CAI) et en situation de conflit armé ne présentant pas ce caractère (CANI):

— Quatrième amendement: l'utilisation des armes qui utilisent des agents microbiens ou autres agents biologiques, ainsi que des toxines, est ajoutée à l'article 8-2-b)-xxvii) et à l'article 8-2-e-xvi);

— Cinquième amendement: l'utilisation d'armes blessant par des éclats qui ne sont pas localisables par rayons X dans le corps humain est ajoutée à l'article 8-2-b)-xxviii) et à l'article 8-2-e)-xvii);

— Sixième amendement: l'utilisation d'armes à lasers aveuglants est ajoutée à l'article 8-2-b)-xxix et à l'article 8-2-e)-xviii.

Le dernier de ces amendements ajoute, d'autre part, le crime suivant à la liste des crimes commis en situation de conflit armé ne présentant pas de caractère international (CANI):

septième amendement: le fait d'affamer délibérément des civils comme méthode de guerre, en les privant de biens indispensables à leur survie est ajouté à l'article 8-2-e)-xix).

SAMENVATTING

Dit ontwerp van instemmingswet zal de bekrachtiging door België mogelijk maken van de vierde, vijfde, zesde en zevende wijziging in het Statuut van Rome aangenomen door de Vergadering van Staten die Partij zijn respectievelijk op 14 december 2017, bij Resolutie ICC-ASP/16/Res.4, en op 6 december 2019, bij Resolutie ICC-ASP/18/Res.5.

Die wijzigingen voegen enerzijds de volgende drie misdaden toe aan de lijsten van de oorlogsmisdaden gepleegd in een situatie van een internationaal gewapend conflict (IGC) en in een situatie van een gewapend conflict dat niet internationaal van aard is (NIGC):

— Vierde wijziging: het gebruik van wapens die werken met microbiologische of andere biologische agentia of toxines, wordt toegevoegd aan artikel 8-2-b)-xxvii) en aan artikel 8-2-e-xvi);

— Vijfde wijziging: het gebruik van wapens die een letsel toebrengen door middel van deeltjes die niet met röntgenstralen in het menselijk lichaam kunnen worden ontdekt, wordt toegevoegd aan artikel 8-2-b)-xxviii) en aan artikel 8-2-e)-xvii);

— Zesde wijziging: het gebruik van blind makende laserwapens wordt toegevoegd aan artikel 8-2-b)-xxix en aan artikel 8-2-e)-xviii.

De laatste van die wijzigingen voegt anderzijds de volgende misdaad toe aan de lijst van de misdaden gepleegd in een situatie van een gewapend conflict dat niet internationaal van aard is (NIGC):

zevende wijziging: het opzettelijk gebruikmaken van uithongering van burgers als methode van oorlogvoering door hun goederen te onthouden die onontbeerlijk zijn voor hun overleving, wordt toegevoegd aan artikel 8-2-e)-xix).

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

EXPOSÉ GÉNÉRAL

1. Introduction

1. Le gouvernement a l'honneur de soumettre à votre assentiment les amendements à l'article 8-2-b) et e) du Statut de Rome de la Cour pénale internationale, adoptés par consensus, respectivement par la Résolution ICC-ASP/16/Res.4 du 14 décembre 2017 (ICC-ASP-16-Res4-FRA.pdf (icc-cpi.int)) lors de la 16^e session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome qui s'est tenue à New York du 4 au 14 décembre 2017 (quatrième, cinquième et sixième amendements au Statut de Rome), et par la Résolution ICC-ASP/18/Res.5 du 6 décembre 2019 (ICC-ASP-18-Res5-FRA (icc-cpi.int)), lors de la 18^e session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome qui s'est tenue à La Haye du 2 au 7 décembre 2019 (septième amendement au Statut de Rome).

2. Les quatrième, cinquième et sixième amendements ont été adoptés à l'initiative de la Belgique. Le septième amendement a été adopté à l'initiative de la Suisse.

2. Objet des amendements

2.1. Contexte historique

2.1.1. *Le Statut de Rome de la Cour pénale internationale*

3. Le Statut de Rome de la Cour pénale internationale (ci-après le "Statut de Rome") a été adopté le 17 juillet 1998 au terme de la Conférence diplomatique de plénipotentiaires qui s'est tenue à Rome. Le Statut de Rome est entré en vigueur le 1^{er} juillet 2002, à la suite de sa ratification par soixante États, conformément à son article 126-1.

4. L'article 5-1, du Statut de Rome dispose que la Cour pénale internationale (ci-après la "Cour") a compétence à l'égard des crimes de génocide, crimes contre l'humanité, crimes de guerre et crimes d'agression.

5. Ces crimes sont définis aux articles 6 à 8bis du Statut de Rome.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN

ALGEMENE TOELICHTING

1. Inleiding

1. De regering heeft de eer u de wijzigingen in artikel 8-2-b) en e) van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof ter goedkeuring voor te leggen, respectievelijk bij consensus aangenomen bij Resolutie ICC-ASP/16/Res.4 van 14 december 2017 (ICC-ASP-16-Res4-ENG (icc-cpi.int)), tijdens de 16^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome die van 4 tot 14 december 2017 in New York heeft plaatsgevonden (vierde, vijfde en zesde wijziging in het Statuut van Rome), en bij Resolutie ICC-ASP/18/Res.5 van 6 december 2019 (ICC-ASP-18-Res5-ENG (icc-cpi.int)) tijdens de 18^e sessie van de Vergadering van Staten die Partijen zijn bij het Statuut van Rome die van 2 tot 7 december 2019 in 's-Gravenhage heeft plaatsgevonden (zevende wijziging in het Statuut van Rome).

2. De vierde, vijfde en zesde wijziging werden op initiatief van België aangenomen. De zevende wijziging werd op initiatief van Zwitserland aangenomen.

2. Voorwerp van de wijzigingen

2.1. Historische context

2.1.1. *Het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof*

3. Het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof (hierna "het Statuut van Rome" genoemd) is op 17 juli 1998 aangenomen, na afloop van de Diplomatieke Conferentie van Gevolmachtigden die in Rome werd gehouden. Het Statuut van Rome is op 1 juli 2002 in werking getreden na te zijn bekrachtigd door zestig Staten, overeenkomstig artikel 126-1 ervan.

4. In artikel 5-1 van het Statuut van Rome is gesteld dat het Internationaal Strafhof (hierna "het Hof" genoemd) rechtsmacht heeft ter zake van de misdaad genocide, misdaden tegen de mensheid, oorlogsmisdaden en de misdaad van agressie.

5. Die misdaden worden omschreven in de artikelen 6 tot en met 8bis van het Statuut van Rome.

2.1.2. L'article 8 du Statut de Rome

6. L'article 8 du Statut de Rome définit les crimes de guerre relevant de la compétence de la Cour.

7. Le paragraphe 2 dudit article fournit une liste des faits incriminés dans le cadre des conflits armés internationaux (article 8-2-a) et b), du Statut de Rome) et dans le cadre des conflits armés ne présentant pas un caractère international (article 8-2-c), d), e) et f), du Statut de Rome).

8. L'article 8-2-b) énumère les violations graves des lois et coutumes applicables aux conflits armés internationaux (ci-après, les "CAI") qui n'ont pas été prévues par les Conventions de Genève du 12 août 1949 et qui constituent des crimes de guerre relevant de la compétence de la Cour pénale internationale.

9. L'article 8-2-e) énumère les violations graves des lois et coutumes de la guerre applicables aux conflits armés ne présentant pas un caractère international (ci-après, les "CANI") qui ne sont pas visées par l'article 3 commun aux quatre Conventions de Genève du 12 août 1949 et qui constituent des crimes de guerre relevant de la compétence de la Cour pénale internationale.

2.1.3. La Première Conférence de révision du Statut de Rome et la création du Groupe de travail sur les amendements

10. L'article 121-1 du Statut de Rome dispose qu'"[à] l'expiration d'une période de sept ans commençant à la date d'entrée en vigueur du présent Statut, tout État Partie peut proposer des amendements à celui-ci. Le texte des propositions d'amendement est soumis au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, qui le communique sans retard à tous les États Parties."

11. Par ailleurs, l'article 123-1 du Statut de Rome prévoit que "sept ans après l'entrée en vigueur du présent Statut, le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies convoquera une conférence de révision pour examiner tout amendement au présent Statut. L'examen pourra porter notamment, mais pas exclusivement, sur la liste des crimes figurant à l'article 5".

12. À l'occasion de sa 8^e session, en 2009, l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome décida sur cette base que la première Conférence de révision aurait lieu à Kampala (Ouganda) du 31 mai au 11 juin 2010

2.1.2. Artikel 8 van het Statuut van Rome

6. In artikel 8 van het Statuut van Rome worden de oorlogsmisdaden omschreven waarvoor het Hof bevoegd is.

7. Paragraaf 2 van dat artikel bevat een lijst van de strafbaar gestelde feiten binnen het kader van internationaal gewapende conflicten (artikel 8-2-a) en b), van het Statuut van Rome), en in het kader van niet-internationaal gewapende conflicten (artikel 8-2-c), d), e) en f) van het Statuut van Rome).

8. Artikel 8-2-b) geeft een opsomming van de ernstige schendingen van de wetten en gebruiken die van toepassing zijn in een internationaal gewapend conflict (hierna "IGC" genoemd), die niet zijn opgenomen in de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949 en die oorlogsmisdaden zijn waarvoor het Internationaal Strafhof bevoegd is.

9. Artikel 8-2-e) geeft een opsomming van de ernstige schendingen van de wetten en gebruiken die van toepassing zijn in gewapende conflicten die geen internationaal karakter hebben (hierna "NIGC's" genoemd), die niet zijn opgenomen in het gemeenschappelijke artikel 3 van de vier Verdragen van Genève van 12 augustus 1949 en die oorlogsmisdaden zijn waarvoor het Internationaal Strafhof bevoegd is.

2.1.3. Eerste Herzieningsconferentie van het Statuut van Rome en oprichting van de Werkgroep inzake de wijzigingen

10. In artikel 121-1 van het Statuut van Rome is het volgende bepaald: "Na het verstrijken van een periode van zeven jaar na de inwerkingtreding van dit Statuut kan een Staat die Partij is wijzigingen daarin voorstellen. De tekst van een voorgestelde wijziging wordt aan de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties voorgelegd, die deze onverwijld aan alle Staten die Partij zijn toezendt."

11. Bovendien is in artikel 123-1 van voornoemd Statuut van Rome het volgende gesteld: "Zeven jaar na de inwerkingtreding van dit Statuut roept de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties een Herzieningsconferentie bijeen teneinde wijzigingen in dit Statuut te behandelen. Een dergelijke herziening kan de lijst van misdaden vervat in artikel 5 omvatten, maar is niet tot deze lijst beperkt."

12. Ter gelegenheid van haar 8^e sessie, in 2009, besliste de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome op grond daarvan dat de eerste Herzieningsconferentie van 31 mei tot 11 juni 2010 in

(Résolution ICC-ASP/8/Res.6, adoptée le 26 novembre 2009).

13. Par cette même Résolution, l'Assemblée des États Parties a décidé de créer un Groupe de travail chargé d'examiner, à compter de sa 9^e session, les amendements proposés au Statut de Rome, en prévision notamment de la Conférence de révision (ci-après le "Groupe de travail sur les amendements").

2.2. Les propositions d'amendements à l'article 8 du Statut de Rome et leur adoption par l'Assemblée des États parties au Statut de Rome

2.2.1. Les propositions d'amendement à l'article 8 du Statut de Rome émises par la Belgique

2.2.1.1. L'adoption du premier amendement au Statut de Rome et le renvoi des autres propositions belges au Groupe de travail sur les amendements

14. Par lettre du 29 septembre 2009, le Représentant permanent du Royaume de Belgique auprès des Nations Unies a transmis au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies le texte de trois propositions d'amendements à l'article 8 du Statut de Rome, émises par la Belgique conformément à l'article 121-1 du Statut de Rome.

15. La proposition d'amendement 1 visait à ajouter à la liste des crimes de guerre perpétrés en situation de CANI et relevant de la compétence de la Cour pénale internationale, le fait d'employer du poison ou des armes empoisonnées, le fait d'employer des gaz asphyxiants, toxiques ou similaires, ainsi que tous liquides, matières ou procédés analogues, et le fait d'utiliser des balles qui s'épanouissent ou s'aplatissent facilement dans le corps humain, telles que des balles dont l'enveloppe dure ne recouvre pas entièrement le centre ou est percée d'entailles (balles connues sous l'appellation générique de "balles *dum dum*").

16. Ces crimes relevaient déjà de la compétence de la Cour pénale internationale, en vertu de l'article 8-2-b)-xvii) à xix) lorsqu'ils étaient commis dans le cadre d'un CAI.

17. Les deux autres propositions d'amendements déposées par la Belgique visaient à étendre la compétence de la Cour à des crimes de guerre relatifs à l'usage d'autres types d'armes prohibées et ce, tant en situation de CAI qu'en situation de CANI (propositions d'amendements 2 et 3).

18. Ainsi, la proposition d'amendement 2 visait le fait d'employer des agents, toxines, armes, équipements et

Kampala (Oeganda) zou plaatsvinden (Resolutie ICC-ASP/8/Res.6, aangenomen op 26 november 2009).

13. In diezelfde resolutie besliste de Vergadering van Staten die Partij zijn een werkgroep te creëren, belast met het onderzoek, vanaf de 9^e sessie, van de voorgestelde wijzigingen in het Statuut van Rome, inzonderheid in het vooruitzicht van de komende Herzieningsconferentie (hierna de "Werkgroep inzake de wijzigingen" genoemd).

2.2. Voorgestelde wijzigingen in artikel 8 van het Statuut van Rome en de aanneming ervan door de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome

2.2.1. Door België voorgestelde wijzigingen in artikel 8 van het Statuut van Rome

2.2.1.1. Aanneming van de eerste wijziging in het Statuut van Rome en verwijzing van de andere Belgische voorstellen naar de Werkgroep inzake de wijzigingen^{4.2334.233}

14. Op 29 september 2009 heeft de Permanente Vertegenwoordiger van het Koninkrijk België bij de Verenigde Naties een brief gestuurd naar de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties, met de tekst van de drie door België voorgestelde wijzigingen in artikel 8 van het Statuut van Rome, overeenkomstig artikel 121-1 van het Statuut van Rome.

15. De eerste voorgestelde wijziging beoogde het gebruik van gif of giftige wapens, het gebruik van verstikkende, giftige of andere gassen en overige soortgelijke vloeistoffen, materialen of apparaten en het gebruik van kogels die in het menselijk lichaam gemakkelijk uitzetten of afplatten, zoals kogels met een harde mantel die de kern gedeeltelijk onbedekt laat of voorzien is van inkepingen (kogels die bekend zijn onder de generieke benaming "dumdumkogels"), toe te voegen aan de lijst van de oorlogsmisdaden gepleegd in een situatie van een NIGC en waarvoor het Internationaal Strafhof bevoegd is.

16. Voor die misdaden was het Internationaal Strafhof op grond van artikel 8-2-b)-xvii tot xix reeds bevoegd wanneer ze waren gepleegd in het kader van een IGC.

17. De twee andere door België voorgestelde wijzigingen beoogden de rechtsmacht van het Hof uit te breiden naar oorlogsmisdaden met betrekking tot het gebruik van andere soorten van verboden wapens, zowel in situatie van een IGC als in situatie van een NIGC (tweede en derde voorgestelde wijzigingen).

18. De tweede voorgestelde wijziging beoogde het gebruik van agentia, toxines, wapens, uitrusting en

vecteurs, au sens et en violation de la Convention du 10 avril 1972 sur l'interdiction de la mise au point, de la fabrication et du stockage des armes bactériologiques (biologiques) ou à toxines et sur leur destruction, le fait d'employer des armes chimiques ou d'entreprendre des préparatifs militaires quels qu'ils soient en vue de l'emploi d'armes chimiques, au sens et en violation de la Convention du 13 janvier 1993 sur l'interdiction de la mise au point, de la fabrication, du stockage et de l'emploi des armes chimiques et sur leur destruction, et le fait d'employer des mines antipersonnel, au sens et en violation de la Convention du 18 septembre 1997 sur l'interdiction de l'emploi, du stockage, de la production et du transfert des mines antipersonnel et sur leur destruction, dite "Convention d'Ottawa".

19. La proposition d'amendement 3 visait quant à elle le fait d'employer des armes au sens et en violation des Protocoles suivants à la Convention sur l'interdiction ou la limitation de l'emploi de certaines armes classiques qui peuvent être considérées comme produisant des effets traumatiques excessifs ou comme frappant sans discrimination, conclue à Genève le 10 octobre 1980: le Protocole (I) du 10 octobre 1980 relatif aux éclats non localisables et le Protocole (IV) du 13 octobre 1995 relatif aux armes à laser aveuglantes.

20. La justification accompagnant ces propositions d'amendements précisait que les traités mentionnés dans la proposition d'amendement 2 étaient ratifiés ou acceptés par plus des quatre cinquièmes des États du monde (certains de ces traités sont presque universellement ratifiés) et que les deux protocoles à la Convention de 1980 visés dans la proposition d'amendement 3 étaient également largement ratifiés ou acceptés, de très nombreux États estimant d'ailleurs que ces traités et protocoles relevaient du droit international coutumier.

21. À l'occasion de la 8^e session de l'Assemblée des États Parties, qui s'est tenue à La Haye du 18 novembre au 26 novembre 2009, la délégation belge a présenté ces trois propositions d'amendements.

22. La proposition d'amendement 1 est rapidement apparue comme largement consensuelle.

23. De l'avis général, les propositions d'amendements 2 et 3 n'avaient, par contre, pas fait l'objet d'une réflexion suffisante pour pouvoir être examinées à la Conférence de révision de Kampala.

verspreidingsmiddelen in de zin van en in strijd met het Verdrag van 10 april 1972 tot het verbod van de ontwikkeling, de productie en de aanleg van voorraden van bacteriologische (biologische) en toxinewapens en inzake de vernietiging van deze wapens het gebruik van chemische wapens of zich bezighouden met militaire voorbereidingen tot het gebruik van chemische wapens, in de zin van en in strijd met de Overeenkomst van 13 januari 1993 tot verbod van de ontwikkeling, de productie, de aanleg van voorraden en het gebruik van chemische wapens en inzake de vernietiging van deze wapens en het gebruik van antipersoonsmijnen, in de zin van en in strijd met het Verdrag van 18 september 1997 inzake het verbod op het gebruik, de opslag, de productie en de overdracht van antipersoonsmijnen en inzake de vernietiging ervan, het zogenaamde "Verdrag van Ottawa".

19. De derde voorgestelde wijziging beoogde dan weer het gebruik van wapens in de zin van en in strijd met de volgende Protocollen bij het Verdrag inzake het verbod of de beperking van het gebruik van bepaalde conventionele wapens die geacht kunnen worden buitensporig leed te veroorzaken of een niet-onderscheiden werking te hebben, die op 10 oktober 1980 te Genève gesloten is: Protocol (I) van 10 oktober 1980 inzake niet-waarneembare deeltjes, gesloten op 10 oktober 1980, en Protocol (IV) van 13 oktober 1995 inzake blind makende laserwapens, gesloten op 13 oktober 1995.

20. De verantwoording bij die voorgestelde wijzigingen verduidelijkte dat de verdragen die in de tweede voorgestelde wijziging waren vermeld, waren bekrachtigd of aanvaard door meer dan vier vijfde van de Staten wereldwijd (bepaalde van deze verdragen zijn nagenoeg universeel bekrachtigd) en dat de twee protocollen bij het Verdrag van 1980 bedoeld in de derde voorgestelde wijziging ook in ruime mate waren bekrachtigd of aanvaard en dat heel veel Staten overigens van oordeel waren dat de bedoelde verdragen en protocollen deel uitmaakten van het internationaal gewoonterecht.

21. De Belgische delegatie heeft de drie voorgestelde wijzigingen in kwestie voorgelegd op de 8^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn, die in Den Haag heeft plaatsgevonden van 18 tot 26 november 2009.

22. Rond de eerste voorgestelde wijziging bleek er snel in ruime mate consensus te zijn.

23. Met betrekking tot de tweede en de derde voorgestelde wijziging was de algemene mening echter dat er niet voldoende over was nagedacht om ze te kunnen onderzoeken tijdens de Herzieningsconferentie te Kampala.

24. Le 26 novembre 2009, l'Assemblée des États Parties a décidé, par consensus, de transférer la proposition d'amendement 1 à la Conférence de révision (Résolution ICC-ASP/8/Res.6).

25. Cet amendement a été adopté par la première Conférence de révision qui s'est tenue à Kampala du 31 mai au 11 juin 2010 (Résolution RC/Res.5 adoptée le 10 juin 2010). Il s'agit du premier amendement au Statut de Rome.

26. La Belgique a porté assentiment à cet amendement par une loi du 22 novembre 2013 (*Moniteur belge du*, 3 mars 2014). Son instrument de ratification a été déposé auprès du Secrétariat général des Nations Unies le 26 novembre 2013.

27. En ce qui concerne les deux autres propositions d'amendements, elles ont été renvoyées au Groupe de travail sur les amendements.

2.2.1.2. L'examen au sein du Groupe de travail sur les amendements des autres propositions belges d'amendements à l'article 8 du Statut de Rome

28. Dès le début des travaux du Groupe de travail sur les amendements, la Belgique a indiqué son souhait de maintenir à l'ordre du jour des réunions ses propositions d'amendements non renvoyées pour adoption à la première Conférence de révision. Elle s'est montrée ouverte au dialogue sur ces propositions et a continuellement appelé les autres États Parties à manifester leur soutien et à faire part de leurs éventuelles suggestions et préoccupations.

29. Le Groupe de travail sur les amendements s'est réuni pour la première fois durant la 9^e session de l'Assemblée des États Parties, qui s'est tenue à New York du 6 au 10 décembre 2010, puis s'est réuni principalement en réunions intersessionnelles, entre 2011 et 2017, tout en maintenant des réunions en cours de sessions afin de permettre l'adoption des textes sur lesquels les États Parties seraient parvenus à un accord en réunions intersessionnelles.

30. En 2011 et 2012, le Groupe de travail sur les amendements a essentiellement travaillé à la rédaction de lignes de conduite pour l'organisation de ses travaux. Celles-ci ont été adoptées lors de la 11^e session de l'Assemblée des États Parties, qui s'est tenue à La Haye en novembre 2012 (Résolution ICC-ASP/11/Res.8, Annexe II, adoptée le 21 novembre 2012).

24. Op 26 november 2009 besliste de Vergadering van Staten die Partij zijn bij consensus om de eerste voorgestelde wijziging door te verwijzen naar de Herzieningsconferentie (Resolutie ICC-ASP/8/Res.6).

25. Deze wijziging werd aangenomen door de eerste Herzieningsconferentie die in Kampala heeft plaatsgevonden van 31 mei tot 11 juni 2010 (Resolutie RC/Res.5, aangenomen op 10 juni 2010). Het gaat om de eerste wijziging in het Statuut van Rome.

26. België heeft met deze wijziging ingestemd bij een wet van 22 november 2013 (*BS* 3 maart 2014). De akte van bekrachtiging werd op 26 november 2013 neergelegd bij het secretariaat-generaal van de Verenigde Naties.

27. De twee andere voorgestelde wijzigingen werden doorverwezen naar de Werkgroep inzake de wijzigingen.

2.2.1.2. Onderzoek binnen de Werkgroep inzake de wijzigingen van de andere door België voorgestelde wijzigingen in artikel 8 van het Statuut van Rome

28. Vanaf het begin van de werkzaamheden van de Werkgroep inzake de wijzigingen heeft België te kennen gegeven dat het zijn voorgestelde wijzigingen die niet naar de eerste Herzieningsconferentie waren doorverwezen met het oog op de aanneming ervan, op de agenda van de vergaderingen wenste te houden. België heeft zich bereid getoond tot dialoog rond deze voorstellen en heeft de andere Staten die Partij zijn aanhoudend opgeroepen om hun steun te laten blijken en hun eventuele suggesties en bekommernissen mee te delen.

29. De Werkgroep inzake de wijzigingen heeft voor het eerst vergaderd tijdens de 9^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn, die in New York heeft plaatsgevonden van 6 tot 10 december 2010, en heeft vervolgens tussen 2011 en 2017 voornamelijk vergaderd tijdens intersessionele vergaderingen. Daarbij werden de vergaderingen tijdens sessies gehandhaafd teneinde het mogelijk te maken teksten aan te nemen waarrond de Staten die Partij zijn het eventueel eens waren geworden tijdens intersessionele vergaderingen.

30. In 2011 en 2012 heeft de Werkgroep inzake de wijzigingen voornamelijk gewerkt aan het opstellen van gedragslijnen voor de organisatie van zijn werkzaamheden. Die werden aangenomen tijdens de 11^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn die in Den Haag heeft plaatsgevonden in november 2012 (Resolutie ICC-ASP/11/Res.8, Bijlage II, aangenomen op 21 november 2012).

31. Le 10 mai 2011, la Belgique a fait circuler une nouvelle version de ses propositions d'amendements comprenant des modifications essentiellement techniques (dont le contenu et la justification sont repris à l'Annexe I au Rapport du Groupe de travail sur les amendements, distribué le 9 décembre 2011 et portant la référence ICC-ASP/10/32), mais a indiqué qu'elle ne souhaitait pas, à ce stade, relancer les discussions, souhaitant privilégier l'adoption des règles de fonctionnement du Groupe de travail sur les amendements.

32. Par la suite, la Belgique a régulièrement relancé le Groupe de travail sur les amendements quant à ses propositions d'amendements et a communiqué plusieurs mises à jour tenant compte notamment des nouvelles ratifications et adhésions aux instruments auxquels il était fait référence dans ses propositions d'amendements (voir notamment l'Annexe I au Rapport du Groupe de travail sur les amendements, distribué le 7 décembre 2014 et portant la référence ICC-ASP/13/31).

33. En avril 2015, la Belgique a annoncé au Groupe de travail sur les amendements son intention de supprimer les armes chimiques de sa proposition d'amendements 2, justifiant cette suppression par le fait que ce type d'armes était déjà couvert par les notions reprises aux sous-alinéas xvii) et xviii) de l'article 8-2-b), ainsi qu'aux sous-alinéas xiii) et xiv) de l'article 8-§ 2-e). En outre, cette modification devait permettre à la Cour de donner immédiatement une interprétation progressiste du Statut de Rome comme couvrant déjà ce type d'armes.

34. En 2016, la Belgique a présenté un document informel visant à stimuler les discussions au sein du Groupe de travail sur les amendements. Ce document reflétait notamment le progrès des discussions, lesquelles s'orientaient vers un amendement unique incluant quatre nouveaux crimes de guerre, à savoir: l'utilisation d'armes utilisant des agents microbiens ou autres agents biologiques, ainsi que des toxines; l'utilisation d'armes ayant comme principal effet de blesser par des éclats qui ne sont pas localisables par rayons X dans le corps humain; l'utilisation d'armes à laser aveuglantes; et l'utilisation de mines antipersonnel.

35. Une quarantaine d'États parties, issus de tous les groupes régionaux, ont rapidement fait connaître leur soutien à cette proposition. La Belgique a, dès lors, déposé une proposition de résolution sur la table du Groupe de travail sur les amendements en avril 2017.

36. Afin de permettre à l'Assemblée des États Parties de prendre ce projet de résolution en considération lors de sa session suivante, la Belgique a demandé au Secrétaire Général des Nations Unies de diffuser sa

31. Op 10 mei 2011 heeft België een nieuwe versie van zijn voorgestelde wijzigingen – met voornamelijk technische aanpassingen – laten circuleren (de inhoud en de verantwoording ervan zijn opgenomen in Bijlage I bij het Verslag van de Werkgroep inzake de wijzigingen dat op 9 december 2011 werd verspreid met referentie ICC-ASP/10/32), maar heeft het aangegeven dat het toen de besprekingen niet wenste te hervatten en de voorkeur gaf aan de aanneming van de regels voor de werking van Werkgroep inzake de wijzigingen.

32. Vervolgens heeft België de Werkgroep inzake de wijzigingen geregeld geherlanceerd met betrekking tot zijn voorgestelde wijzigingen en heeft het verschillende updates bezorgd, inzonderheid in het licht van de nieuwe bekrachtigingen van en toetredingen tot de akten waarnaar zijn voorgestelde wijzigingen verwezen (zie inzonderheid Bijlage I bij het Verslag van de Werkgroep inzake de wijzigingen dat op 9 december 2011 werd verspreid met referentie ICC-ASP/10/32).

33. In april 2015 heeft België aan de Werkgroep inzake de wijzigingen laten weten dat het van plan was om chemische wapens te schrappen uit zijn tweede voorgestelde wijziging, met als verantwoording dat die wapens reeds werden gedekt door de begrippen vermeld in leden xvii) en xviii) van artikel 8-2-b) en in leden xiii) en xiv) van artikel 8-2-e). Voorts moest die wijziging het Hof de mogelijkheid bieden om onmiddellijk een vooruitstrevende interpretatie van het Statuut van Rome te geven dat deze dat soort wapens reeds omvatte.

34. In 2016 heeft België een informeel document ingediend met het oog op het stimuleren van de besprekingen binnen de Werkgroep inzake de wijzigingen. Uit dat document bleek inzonderheid dat de besprekingen in de richting gingen van één wijziging die vier nieuwe oorlogsmisdaden omvatte, namelijk: het gebruik van wapens die werken met microbiologische of andere biologische agentia of toxines; het gebruik van wapens waarvan de voornaamste uitwerking is dat ze een letsel toebrengen door middel van deeltjes die niet met röntgenstralen in het menselijk lichaam kunnen worden ontdekt; het gebruik van blind makende laserwapens; en het gebruik van antipersoonsmijnen.

35. Een veertigtal Staten die Partij zijn, uit alle regionale groepen, hebben snel te kennen gegeven dat ze dit voorstel steunden. België heeft derhalve in april 2017 een voorstel van resolutie voorgelegd aan de Werkgroep inzake de wijzigingen.

36. Om het voor de Vergadering van Staten die Partij zijn mogelijk te maken het ontwerp van resolutie in overweging te nemen tijdens haar volgende sessie, vroeg België de Secretaris-Generaal van de Verenigde

proposition d'amendements conformément à l'article 121-1 du Statut de Rome. La proposition belge a donc été formellement communiquée aux autres États Parties au mois d'août 2017, par le Bureau des affaires juridiques des Nations Unies.

37. Conformément à l'article 121-2 du Statut de Rome, l'Assemblée des États Parties se trouvait ainsi en mesure d'examiner cette proposition d'amendements lors de sa 16^e session, devant se tenir à New York en décembre 2017.

38. La proposition belge rencontrant encore les réticences de quelques États Parties, le Groupe de travail sur les amendements a demandé, dans son rapport du 15 novembre 2017 (voir ICC-ASP/16/22, paragraphe 34), que les discussions soient poursuivies à cette occasion.

39. En prévision de cette 16^e session de l'Assemblée des États Parties et au cours de celle-ci, la Belgique a donc poursuivi ses consultations avec les quelques États ayant exprimé des préoccupations et en concertation avec les États Parties "co-sponsors" de la proposition d'amendements, en vue d'atteindre un consensus.

40. Un accord a ainsi pu être dégagé au sein du Groupe de travail sur les amendements, qui a recommandé à l'Assemblée des États Parties d'adopter un projet de résolution dont les annexes comportaient trois amendements à l'article 8 du Statut de Rome, afin d'y inscrire trois des quatre crimes de guerre proposés par la Belgique, à savoir: les crimes qui impliquent l'utilisation, respectivement, d'armes qui utilisent des agents biologiques ainsi que des toxines, d'armes blessant par des éclats qui ne sont pas localisables par rayons X dans le corps humain, et d'armes à laser causant une cécité permanente (voir ICC ASP/16/22/Add.1/Rev.1).

41. L'amendement concernant l'utilisation des mines antipersonnel dû être provisoirement retiré, vu l'opposition de certains États Parties afin d'atteindre le consensus pour les trois autres amendements et permettre leur adoption.

42. Le Groupe de travail sur les amendements a néanmoins convenu que la proposition d'amendement visant l'inclusion d'un crime de guerre relatif à l'utilisation de mines antipersonnel resterait à l'ordre du jour de ses futurs travaux.

43. La Résolution ICC-ASP/16/Res.4 a été adoptée par consensus le 14 décembre 2017, à New York, à

Naties om de voorgestelde wijziging, overeenkomstig artikel 121-1 van het Statuut van Rome, aan alle Staten die Partij zijn te bezorgen. In augustus 2017 bezorgde het Office of Legal Affairs van de Verenigde Naties het Belgische voorstel derhalve op formele wijze aan de andere Staten die Partij zijn.

37. Overeenkomstig artikel 121-2 van het Statuut van Rome bevond de Vergadering van Staten die Partij zijn zich aldus in de mogelijkheid om dit voorstel te onderzoeken tijdens haar 16^e sessie, die in New York moest plaatsvinden in december 2017.

38. Omdat nog enkele Staten die Partij zijn terughoudend stonden tegenover het Belgische voorstel, vroeg de Werkgroep inzake de wijzigingen in zijn verslag van 15 november 2017 (zie ICC-ASP/16/22, paragraaf 34) dat de besprekingen bij die gelegenheid zouden worden voortgezet.

39. In de aanloop naar en tijdens de 16^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn, heeft België dan ook in overleg met de Staten die "cosponsor" waren van de voorgestelde wijzigingen zijn consultaties met de weinige Staten die bekommernissen hadden uitgedrukt voortgezet, teneinde consensus te bereiken.

40. Aldus kon een akkoord worden bereikt binnen de Werkgroep inzake de wijzigingen, die de Vergadering van Staten die Partij zijn heeft aanbevolen om een ontwerp van resolutie goed te keuren waarvan de bijlagen drie wijzigingen in artikel 8 van het Statuut van Rome zouden bevatten, teneinde daarin drie van de vier door België voorgestelde oorlogsmisdaden op te nemen, namelijk: de misdaden met gebruik van, respectievelijk, wapens die werken met microbiologische of andere biologische agentia of toxines, wapens die een letsel toebrengen door middel van deeltjes die niet met röntgenstralen in het menselijk lichaam kunnen worden ontdekt en laserwapens die permanente blindheid veroorzaken (zie ICC-ASP/16/22/Add.1/Rev.1).

41. Gelet op het verzet van bepaalde Staten die Partij zijn, moest de wijziging betreffende het gebruik van antipersonsmijnen voorlopig worden ingetrokken teneinde consensus te bereiken voor de drie andere wijzigingen en de aanneming ervan mogelijk te maken

42. De Werkgroep inzake de wijzigingen kwam evenwel overeen dat de voorgestelde wijziging om het gebruik van antipersonsmijnen op te nemen als oorlogsmisdad, op de agenda van zijn toekomstige werkzaamheden zou blijven staan.

43. Resolutie ICC-ASP/16/Res.4 werd in New York bij consensus goedgekeurd op 14 december 2017, tijdens de

l'occasion de la 12^e séance plénière de la 16^e session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome.

44. Les Annexes I, II et III à cette Résolution comportent trois amendements à l'article 8-2-b) et à l'article 8-2-e) du Statut de Rome, qui donnent compétence à la Cour pénale internationale pour connaître des crimes de guerre que constituent: l'utilisation d'armes qui utilisent des agents microbiens ou autres agents biologiques ainsi que des toxines; l'emploi d'armes blessant par des éclats qui ne sont pas localisables par rayons X; et l'emploi d'armes à laser aveuglantes et ce, tant dans un contexte de CAI que de CANI. Il s'agit des quatrième, cinquième et sixième amendements au Statut de Rome.

45. S'agissant formellement de trois amendements distincts, adoptés dans une même résolution de l'Assemblée des États Parties, ceux-ci conservent en principe la possibilité de n'en ratifier que certains, conformément à l'article 121-5 du Statut de Rome.

46. Les Annexes IV, V et VI à la Résolution ICC-ASP/16/Res.4 comportent les éléments pertinents ajoutés aux "éléments de crimes" qui, conformément à l'article 9 du Statut de Rome, aident la Cour à interpréter et appliquer les articles 6, 7, 8 et 8bis dudit Statut.

2.2.2. La proposition d'amendement à l'article 8 du Statut de Rome émise par la Suisse

47. Lors de la première réunion du Groupe de travail sur les amendements de 2018, la Suisse a présenté une nouvelle proposition d'amendement à l'article 8 du Statut de Rome, visant à introduire le fait d'affamer des civils comme méthode de guerre dans la liste des crimes de guerre commis en situation de CANI.

48. Le Statut de Rome incriminait déjà cette infraction mais uniquement en situation de CAI, en son article 8-2-b)-xxv).

49. De nombreux États Parties se sont rapidement joints à la proposition suisse, notant qu'elle contribuait à l'harmonisation du Statut de Rome en réduisant encore l'écart entre les règles s'appliquant aux CAI et celles s'appliquant aux CANI.

50. Beaucoup ont, par ailleurs, affirmé que la proposition suisse avait des fondements solides dans le droit des traités et certains ont avancé qu'affamer des civils

12^e plenaire zitting van de 16^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome.

44. De Bijlagen I, II en III bij die resolutie bevatten drie wijzigingen in artikel 8-2-b) en artikel 8-2-e) van het Statuut van Rome die het Internationaal Strafhof bevoegd maken om kennis te nemen van de oorlogsmisdaden die bestaan in het gebruik van wapens die werken met microbiologische of andere biologische agentia of toxines, het gebruik van wapens die letsels toebrengen door middel van deeltjes die niet met röntgenstralen in het menselijk lichaam kunnen worden ontdekt en het gebruik van blind makende laserwapens, zowel in de context van IGC als van NIGC. Het gaat om de vierde, vijfde en zesde wijziging in het Statuut van Rome.

45. Aangezien het formeel om drie afzonderlijke wijzigingen gaat, die zijn aangenomen in eenzelfde resolutie van de Vergadering van Staten die Partij zijn, behouden die in beginsel de mogelijkheid om slechts enkele ervan te bekrachtigen, overeenkomstig artikel 121-5 van het Statuut van Rome.

46. De Bijlagen IV, V en VI bij Resolutie ICC-ASP/16/Res.4 bevatten de relevante elementen die zijn toegevoegd aan de "elementen van misdaden" die, overeenkomstig artikel 9 van het Statuut van Rome, het Hof helpen bij de interpretatie en toepassing van de artikelen 6, 7, 8 en 8bis van het voornoemde Statuut.

2.2.2. Door Zwitserland geformuleerde voorgestelde wijziging in artikel 8 van het Statuut van Rome

47. Tijdens de eerste vergadering van de Werkgroep inzake de amendementen van 2018 heeft Zwitserland een nieuwe voorgestelde wijziging in artikel 8 van het Statuut van Rome voorgelegd, die ertoe strekte het gebruikmaken van uithongering van burgers als methode van oorlogvoering op te nemen in de lijst van oorlogsmisdaden gepleegd in een situatie van NIGC.

48. Het Statuut van Rome stelde dat misdrijf reeds strafbaar, maar enkel in een situatie van IGC, in artikel 8-2-b)-xxv).

49. Verschillende Staten die Partij zijn, hebben zich snel aangesloten bij het Zwitserse voorstel, gelet op het feit dat het bijdroeg tot de harmonisering van het Statuut van Rome door het verschil tussen de regels die van toepassing zijn op IGC en die welke van toepassing zijn op NIGC verder te verkleinen.

50. Veel Staten hebben voorts gesteld dat het Zwitserse voorstel stevige grondslagen had in het verdragenrecht en sommige Staten hebben geopperd dat het gebruikmaken

en situation de CANI était devenu un crime de guerre en droit international coutumier.

51. Certains États ont cependant demandé à supprimer de la proposition les termes “y compris en empêchant intentionnellement l’envoi des secours”, soulignant que rien de tel n’était prévu dans le droit des traités applicable aux CANI, et que les considérer comme faisant partie du droit international coutumier était prématuré.

52. En octobre 2018, la Suisse a proposé de repousser à la 18^e session de l’Assemblée des États Parties, devant se tenir en décembre 2019 à La Haye, une éventuelle décision sur sa proposition afin de permettre d’approfondir les discussions au sein du Groupe de travail sur les amendements.

53. Au cours des réunions intersessionnelles du Groupe de travail sur les amendements en 2019, la Suisse a rappelé que sa proposition était conforme au droit international, notamment au droit international humanitaire, et qu’elle contribuerait à la cohérence et à l’harmonisation du Statut de Rome. Elle a par ailleurs souligné que, du point de vue des victimes de famine intentionnelle, la nature du conflit importait peu et que la majorité des conflits actuels ne présentaient pas un caractère international. À cet égard, la Suisse a pointé la résolution 2417 (2018) adoptée à l’unanimité par le Conseil de sécurité des Nations Unies le 24 mai 2018, qui encourage, sans faire de distinction entre les situations de CAI et de CANI, les États à poursuivre les violations des dispositions du droit international humanitaire relatives à l’utilisation de la famine comme méthode de guerre, notamment le refus illicite de l’acheminement de l’aide humanitaire aux populations civiles en période de conflit armé.

54. Certains États Parties, tout en ne s’opposant pas au contenu de la proposition suisse, se sont toutefois inquiétés de la succession d’amendements apportés à l’article 8 du Statut de Rome, qui pourrait entraîner sa fragmentation et porter préjudice à son universalité et à l’unité du système du Statut de Rome dans son ensemble. Plusieurs autres délégations ont au contraire soutenu la proposition suisse en indiquant qu’elle comblait une lacune réelle du Statut et qu’elle renforcerait dès lors le système du Statut de Rome.

55. Conformément à l’article 121-1 du Statut de Rome, la Suisse a transmis sa proposition d’amendement au

van uithongering van burgers in een situatie van NIGC een oorlogsmisdaad was geworden in het internationaal gewoonterecht.

51. Bepaalde Staten hebben evenwel gevraagd om de woorden “waaronder het opzettelijk belemmeren van de aanvoer van hulpgoederen” uit het voorstel te schrappen, waarbij ze erop wezen dat in niets dergelijks was voorzien in het verdragenrecht dat van toepassing is op NIGC en dat het voorbarig was om ze te beschouwen als deel van het internationaal gewoonterecht.

52. In oktober 2018 heeft Zwitserland voorgesteld een eventuele beslissing over zijn voorstel uit te stellen tot de 18^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn, die in december 2019 zou plaatsvinden te 'Den Haag, teneinde het uitvoeriger te kunnen bespreken binnen de Werkgroep inzake de amendementen.

53. Tijdens de intersessionele vergaderingen van de Werkgroep inzake de amendementen in 2019 heeft Zwitserland erop gewezen dat zijn voorstel in overeenstemming was met het internationaal recht, in het bijzonder met het internationaal humanitair recht, en dat het zou bijdragen tot de coherentie en de harmonisering van het Statuut van Rome. Het heeft voorts benadrukt dat, vanuit het standpunt van de slachtoffers van opzettelijke uithongering, de aard van het conflict weinig belang heeft en dat de meeste huidige conflicten geen internationaal karakter hebben. In dat verband heeft Zwitserland gewezen op Resolutie 2417 (2018), die unaniem werd aangenomen door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties op 24 mei 2018, en die, zonder een onderscheid te maken tussen situaties van IGC en NIGC, de Staten ertoe aanspoort de schendingen van de bepalingen van het internationaal humanitair recht met betrekking tot de uithongering van burgers als methode van oorlogvoering te vervolgen, in het bijzonder de onrechtmatige ontzegging van de aanvoer van humanitaire hulp aan de burgerbevolking tijdens een gewapend conflict.

54. Sommige Staten die Partij zijn, maakten zich, hoewel ze niet gekant waren tegen de inhoud van het Zwitserse voorstel, evenwel zorgen over de opeenvolging van wijzigingen in artikel 8 van het Statuut van Rome, die zou kunnen leiden tot de versnippering ervan en het universele karakter ervan en de eenheid van het stelsel van het Statuut van Rome in het geheel in het gedrang zou kunnen brengen. Verschillende andere delegaties hebben het Zwitserse voorstel daarentegen gesteund, waarbij ze erop wezen dat het een reële lacune in het Statuut opvulde en dat het derhalve het stelsel van het Statuut van Rome zou versterken.

55. Overeenkomstig artikel 121-1 van het Statuut van Rome heeft Zwitserland zijn voorgestelde wijziging

Secrétaire général des Nations Unies le 28 août 2019, laquelle a été communiquée formellement aux États Parties le 30 août 2019, rendant son examen possible lors de la 18^e session de l'Assemblée des États Parties, en application de l'article 121-2 du Statut de Rome.

56. En outre, lors de sa sixième réunion de 2019, qui s'est tenue le 25 novembre 2019, le Groupe de travail sur les amendements a décidé de recommander à l'Assemblée des États Parties d'adopter le projet de résolution portant amendement de l'article 8-2-e) du Statut de Rome (voir ICC-ASP/18/32, Annexe I).

57. La Résolution ICC-ASP/18/Res.5 a été adoptée par consensus le 6 décembre 2019, à La Haye, à l'occasion de la 9^e séance plénière de la 18^e session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome.

58. L'Annexe I à cette Résolution comporte un amendement à l'article 8-2-e) du Statut de Rome, qui donne compétence à la Cour pénale internationale pour connaître du crime de guerre que constitue le fait d'affamer délibérément des civils comme méthode de guerre, en les privant de biens indispensables à leur survie, y compris en empêchant intentionnellement l'envoi des secours, en situation de conflit armé ne présentant pas un caractère international. Il s'agit du septième amendement au Statut de Rome.

59. L'Annexe II à cette Résolution comporte les éléments pertinents ajoutés aux "éléments de crimes" qui, conformément à l'article 9 du Statut de Rome, aident la Cour à interpréter et appliquer les articles 6, 7, 8 et 8bis dudit Statut.

2.3. *Entrée en vigueur des amendements*

60. Comme indiqué ci-avant, les articles 121 et 123 du Statut de Rome règlent la procédure de révision ou d'amendement du Statut.

61. L'article 121-5 première phrase, du Statut de Rome indique que: "un amendement aux articles 5, 6, 7 et 8 du présent Statut entre en vigueur à l'égard des États Parties qui l'ont accepté un an après le dépôt de leurs instruments de ratification ou d'acceptation. (...)".

62. L'article 121-5, deuxième phrase, règle également la question de l'exercice par la Cour de sa compétence

overgezonden aan de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties op 28 augustus 2019, waarna ze op 30 augustus 2019 formeel werd meegedeeld aan de Staten die Partij zijn en ze tijdens de 18^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn kon worden onderzocht, met toepassing van artikel 121-2 van het Statuut van Rome.

56. Tijdens zijn zesde vergadering in 2019, die plaatsvond op 25 november 2019, heeft de Werkgroep inzake de amendementen voorts besloten om de Vergadering van Staten die Partij zijn aan te bevelen het ontwerp van resolutie houdende wijzigingen in artikel 8-2-e) van het Statuut van Rome aan te nemen (zie ICC-ASP/18/32, Bijlage I).

57. Resolutie ICC-ASP/18/Res.5 werd bij consensus aangenomen op 6 december 2019 te 'Den Haag, naar aanleiding van de 9^e plenaire zitting van de 18^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome.

58. Bijlage I bij die Resolutie bevat een wijziging in artikel 8-2-e) van het Statuut van Rome, die het Internationaal Strafhof rechtsmacht verleent om kennis te nemen van de oorlogsmisdad die bestaat in het opzettelijk gebruikmaken van uithongering van burgers als methode van oorlogvoering door hun goederen te onthouden die onontbeerlijk zijn voor hun overleving, waaronder het opzettelijk belemmeren van de aanvoer van hulpgoederen, in een situatie van een gewapend conflict dat niet internationaal van aard is. Het gaat om de zevende wijziging in het Statuut van Rome.

59. Bijlage II bij die Resolutie bevat de relevante elementen die zijn toegevoegd aan de "elementen van misdaden" die, overeenkomstig artikel 9 van het Statuut van Rome, het Hof helpen bij de interpretatie en toepassing van de artikelen 6, 7, 8 en 8bis van het voornoemde Statuut.

2.3. *Inwerkingtreding van de wijzigingen*

60. Zoals eerder aangegeven, regelen de artikelen 121 en 123 van het Statuut van Rome de procedure inzake de herziening of wijziging van het Statuut.

61. In artikel 121-5 eerste zin, van het Statuut van Rome is het volgende bepaald: "Een wijziging in de artikelen 5, 6, 7 en 8 van dit Statuut wordt voor die Staten die Partij zijn en de wijziging hebben aanvaard van kracht een jaar na de nederlegging van hun akten van bekrachtiging of aanvaarding. [...]".

62. Artikel 121-5, tweede zin, regelt eveneens de kwestie inzake de uitoefening door het Hof van zijn

à l'égard des nouveaux crimes introduits dans le Statut de Rome par un amendement et prévoit, à cet égard, que "[l]a Cour n'exerce pas sa compétence à l'égard d'un crime faisant l'objet [d'un] amendement lorsque ce crime a été commis par un ressortissant d'un État Partie qui n'a pas accepté l'amendement ou sur le territoire de cet État".

63. Les amendements aux éléments des crimes sont, quant à eux, entrés en vigueur dès leur adoption par l'Assemblée des États Parties, en application des articles 9-2 et 121-3 du Statut de Rome et de la Règle 74 du Règlement intérieur de l'Assemblée des États Parties, combinés.

3. Mise en conformité du droit belge

64. Selon l'article 136^{quater}, § 1, du Code pénal "constituent des crimes de droit international et sont réprimés conformément aux dispositions du présent titre, les crimes de guerre visés aux Conventions adoptées à Genève le 12 août 1949 et aux Protocoles I et II additionnels à ces Conventions, adoptés à Genève le 8 juin 1977, par les lois et coutumes applicables aux conflits armés, tels que définis à l'article 2 des Conventions adoptées à Genève le 12 août 1949, à l'article 1^{er} des Protocoles I et II adoptés à Genève le 8 juin 1977 additionnels à ces Conventions, ainsi qu'à l'article 8-2-f) du Statut de la Cour pénale internationale, et énumérés ci-après, lorsque ces crimes portent atteinte, par action ou omission, à la protection des personnes et des biens garantie respectivement par ces Conventions, Protocoles, lois et coutumes, sans préjudice des dispositions pénales applicables aux infractions commises par négligence: (...)

10° le fait d'affamer délibérément des civils comme méthode de guerre, en les privant de biens indispensables à leur survie, y compris en empêchant intentionnellement l'envoi des secours prévus par les Conventions de Genève; (...)

41° le fait d'utiliser des armes qui utilisent des agents microbiens ou autres agents biologiques, ainsi que des toxines, quels qu'en soient l'origine ou le mode de production;

42° le fait d'utiliser des armes ayant comme principal effet de blesser par des éclats qui ne sont pas localisables par rayons X dans le corps humain;

rechtsmacht met betrekking tot de nieuwe misdaden die in het Statuut van Rome worden opgenomen aan de hand van een wijziging en bepaalt in dat verband het volgende: "Ten aanzien van een Staat die Partij is en de wijziging niet heeft aanvaard, oefent het Hof zijn rechtsmacht niet uit met betrekking tot een misdaad waarop de wijziging betrekking heeft indien [die] is gepleegd door onderdanen van die Staat die Partij is of op het grondgebied daarvan."

63. De wijzigingen in de elementen van misdaden zijn in werking getreden zodra ze waren aangenomen door de Vergadering van Staten die Partij zijn, door de gezamenlijke toepassing van de artikelen 9-2 en 121-3 van het Statuut van Rome en regel 74 van het huishoudelijk reglement van de Vergadering van Staten die Partij zijn.

3. Overeenstemming met het Belgisch recht

64. In artikel 136^{quater}, § 1, van het Strafwetboek is het volgende bepaald: "De hierna omschreven oorlogsmisdaden bedoeld in de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949 en in het Eerste en het Tweede Aanvullend Protocol bij die Verdragen, aangenomen te Genève op 8 juni 1977, in de wetten en gebruiken die gelden in geval van gewapende conflicten, zoals omschreven in artikel 2 van de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949, in artikel 1 van het Eerste en het Tweede Aanvullend Protocol bij die Verdragen, aangenomen te Genève op 8 juni 1977, alsook in artikel 8-2-f) van het Statuut van het Internationaal Strafhof, zijn internationaalrechtelijke misdaden en worden overeenkomstig de bepalingen van deze titel gestraft, onverminderd de strafbepalingen die van toepassing zijn op de uit nalatigheid gepleegde misdrijven, ingeval die handelingen of nalatigheden inbreuk maken op de bescherming die aan de personen en de goederen is gewaarborgd door voornoemde Verdragen, Protocollen, wetten en gewoonten: [...]

10° opzettelijk gebruik maken van uithongering van burgers als methode van oorlogvoering door hun voorwerpen te onthouden die onontbeerlijk zijn voor hun overleving, daaronder begrepen het opzettelijk belemmeren van de aanvoer van hulpgoederen waarin is voorzien in de Verdragen van Genève; [...]

41° gebruiken van wapens die werken met microbiologische of andere biologische agentia of toxines, ongeacht hun oorsprong of wijze van vervaardiging;

42° gebruiken van wapens waarvan de voornaamste uitwerking is dat ze een letsel toebrengen door middel van deeltjes die niet met röntgenstralen in het menselijk lichaam kunnen worden ontdekt;

43° le fait d'utiliser des armes à laser spécifiquement conçues de telle façon que leur seule fonction de combat ou une de leurs fonctions de combat fût de provoquer la cécité permanente chez des personnes dont la vision est non améliorée, c'est-à-dire qui regardent à l'œil nu ou qui portent des dispositifs de correction de la vue; (...)”.

65. Il ressort de l'extrait précité que les crimes de guerre visés dans les amendement à l'article 8 du Statut de Rome visés par le présent projet de loi d'assentiment sont déjà érigés en infraction par le droit belge. Il convient de souligner, à cet égard, que l'article 136^{quater} du Code pénal sanctionne ces infractions tant en cas de conflit armé international que de conflit armé non-international.

66. Par conséquent, la ratification des amendements au Statut de Rome visés par le présent projet de loi ne nécessitera aucune adaptation du droit belge.

4. Commentaire des articles

4.1. *Article 1^{er}: Base constitutionnelle du projet de loi*

67. L'article 1^{er} indique la base constitutionnelle du présent projet de loi, à savoir l'article 74 de la Constitution qui dispose que “le pouvoir législatif fédéral s'exerce collectivement par le Roi et la Chambre des représentants pour les matières autres que celles visées aux articles 77 et 78”.

68. Cet article n'appelle pas d'autre commentaire.

4.2. *Article 2: Assentiment au quatrième amendement au Statut de Rome*

69. L'article 2 vise à porter assentiment à l'amendement contenu dans l'Annexe I à la Résolution ICC-ASP/16/Res.4, adoptée par consensus le 14 décembre 2017, à New York, à l'occasion de la 16^e session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome, qui insère en tant qu'article 8-2-b)-xxvii) et article 8-2-e)-xvi), “[l]e fait d'utiliser des armes qui utilisent des agents microbiens ou autres agents biologiques, ainsi que des toxines, quels qu'en soient l'origine ou le mode de production”.

70. Bien qu'adopté par la même résolution de l'Assemblée des États parties que les cinquième et sixième amendements au Statut de Rome, il convient de porter assentiment au quatrième amendement par une disposition spécifique du présent projet de loi.

43° gebruiken van laserwapens die dusdanig zijn ontworpen dat zij in de strijd worden ingezet met als enig doel of onder meer als doel blijvende blindheid te veroorzaken bij personen zonder geassisteerd zicht, met andere woorden personen die met het blote oog kijken of corrigerende lenzen dragen. [...]”.

65. Uit het voornoemde uittreksel blijkt dat de in de wijzigingen in artikel 8 van het Statuut van Rome bedoelde oorlogsmisdaden waarop dit ontwerp van instemmingswet betrekking heeft, door het Belgisch recht reeds strafbaar worden gesteld. In dat verband dient te worden benadrukt dat artikel 136^{quater} van het Strafwetboek die misdrijven zowel in geval van een internationaal gewapend conflict als van een niet-internationaal gewapend conflict bestraft.

66. Voor de bekrachtiging van de wijzigingen in het Statuut van Rome waarop dit wetsontwerp betrekking heeft, is dientengevolge geen enkele aanpassing van het Belgisch recht vereist.

4. Toelichting bij de artikelen

4.1. *Artikel 1: grondwettelijke grondslag van het wetsontwerp*

67. Artikel 1 bepaalt de grondwettelijke grondslag van dit wetsontwerp, te weten artikel 74 van de Grondwet waarin is gesteld dat “de federale wetgevende macht gezamenlijk [wordt] uitgeoefend door de Koning en de Kamer van volksvertegenwoordigers voor de andere aan gelegenheden dan die bedoeld in de artikelen 77 en 78”.

68. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

4.2. *Artikel 2: instemming met de vierde wijziging in het Statuut van Rome*

69. Artikel 2 beoogt in te stemmen met de wijziging die als Bijlage I gaat bij Resolutie ICC-ASP/16/Res.4, op 14 december 2017 bij consensus aangenomen te New York, naar aanleiding van de 16^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome, op grond waarvan als artikel 8-2-b)-xxvii) en artikel 8-2-e)-xvi) wordt ingevoegd, het gebruiken van wapens die werken met microbiologische of andere biologische agentia of toxines, ongeacht hun oorsprong of wijze van vervaardiging.

70. Hoewel de vierde wijziging bij dezelfde resolutie van de Vergadering van Staten die Partij zijn is aangenomen als de vijfde en zesde wijziging in het Statuut van Rome, moet met een specifieke bepaling van dit wetsontwerp ermee worden ingestemd.

71. L'article 2 dispose donc que le quatrième amendement au Statut de Rome sortira son plein et entier effet.

4.3. Article 3: Assentiment au cinquième amendement au Statut de Rome

72. L'article 3 vise à porter assentiment à l'amendement contenu dans l'Annexe II à la Résolution ICC-ASP/16/Res.4, adoptée par consensus le 14 décembre 2017, à New York, à l'occasion de la 16^e session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome, qui insère en tant qu'article 8-2-b)-xxviii) et article 8-2-e)-xvii), "[l]e fait d'utiliser des armes ayant comme principal effet de blesser par des éclats qui ne sont pas localisables par rayons X dans le corps humain".

73. Bien qu'adopté par la même résolution de l'Assemblée des États parties que les quatrième et sixième amendements au Statut de Rome, il convient de porter assentiment au cinquième amendement par une disposition spécifique du présent projet de loi.

74. L'article 3 dispose donc que le cinquième amendement au Statut de Rome sortira son plein et entier effet.

4.4. Article 4: Assentiment au sixième amendement au Statut de Rome

75. L'article 4 vise à porter assentiment à l'amendement contenu dans l'Annexe III à la Résolution ICC-ASP/16/Res.4, adoptée par consensus le 14 décembre 2017, à New York, à l'occasion de la 16^e session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome, qui insère en tant qu'article 8-2-b)-xxix) et article 8-2-e)-xviii), "[l]e fait d'utiliser des armes à laser spécifiquement conçues de telle façon que leur seule fonction de combat ou une de leurs fonctions de combat fût de provoquer la cécité permanente chez des personnes dont la vision est non améliorée, c'est-à-dire qui regardent à l'œil nu ou qui portent des dispositifs de correction de la vue".

76. Bien qu'adopté par la même résolution de l'Assemblée des États parties que les quatrième et cinquième amendements au Statut de Rome, il convient de porter assentiment au sixième amendement par une disposition spécifique du présent projet de loi.

77. L'article 4 dispose donc que le sixième amendement au Statut de Rome sortira son plein et entier effet.

71. In artikel 2 is dan ook gesteld dat de vierde wijziging in het Statuut van Rome volledig van kracht zal worden.

4.3. Artikel 3: instemming met de vijfde wijziging in het Statuut van Rome

72. Artikel 3 beoogt in te stemmen met de wijziging die als Bijlage II gaat bij Resolutie ICC-ASP/16/Res.4, op 14 december 2017 bij consensus aangenomen te New York, naar aanleiding van de 16^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome, op grond waarvan als artikel 8-2-b)-xxviii) en artikel 8-2-e)-xvii) wordt ingevoegd, het gebruiken van wapens waarvan de voornaamste uitwerking is dat ze een letsel toebrengen door middel van deeltjes die niet met röntgenstralen in het menselijk lichaam kunnen worden ontdekt.

73. Hoewel de vijfde wijziging bij dezelfde resolutie van de Vergadering van Staten die Partij zijn is aangenomen als de vierde en zesde wijziging in het Statuut van Rome, moet met een specifieke bepaling van dit wetsontwerp ermee worden ingestemd.

74. In artikel 3 is dan ook gesteld dat de vijfde wijziging in het Statuut van Rome volkomen gevolg zal hebben.

4.4. Artikel 4: instemming met de zesde wijziging in het Statuut van Rome

75. Artikel 4 beoogt in te stemmen met de wijziging die als Bijlage III gaat bij Resolutie ICC-ASP/16/Res.4, op 14 december 2017 bij consensus aangenomen te New York, naar aanleiding van de 16^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome, op grond waarvan als artikel 8-2-b)-xxix) en artikel 8-2-e)-xviii) wordt ingevoegd, het gebruiken van laserwapens die dusdanig zijn ontworpen dat zij in de strijd worden ingezet met als enig doel of onder meer als doel permanente blindheid te veroorzaken bij personen met een niet verbeterd zicht, met andere woorden personen die met het blote oog kijken of corrigerende lenzen dragen.

76. Hoewel de zesde wijziging bij dezelfde resolutie van de Vergadering van Staten die Partij zijn is aangenomen als de vierde en vijfde wijziging in het Statuut van Rome, moet met een specifieke bepaling van dit wetsontwerp ermee worden ingestemd.

77. In artikel 4 is dan ook gesteld dat de zesde wijziging in het Statuut van Rome volledig van kracht zal worden.

4.5. Article 5: Assentiment au septième amendement au Statut de Rome

78. L'article 5 vise à porter assentiment à l'amendement contenu dans l'Annexe I à la Résolution ICC-ASP/18/Res.5, adoptée par consensus le 6 décembre 2019, à La Haye, à l'occasion de la 18^e session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome, qui insère au titre de nouvel alinéa xix) de l'article 8-2-e) du Statut de Rome, "le fait d'affamer délibérément des civils comme méthode de guerre, en les privant de biens indispensables à leur survie, y compris en empêchant intentionnellement l'envoi des secours".

79. Cet article dispose que le septième amendement au Statut de Rome sortira son plein et entier effet.

5. Conclusion

80. Le présent projet de loi d'assentiment permettra la ratification par la Belgique des quatrième, cinquième, sixième et septième amendements au Statut de Rome adoptés par l'Assemblée des États parties respectivement le 14 décembre 2017, par la Résolution ICC-ASP/16/Res.4, et le 6 décembre 2019, par la Résolution ICC-ASP/18/Res.5.

81. Ces amendements ajoutent, d'une part, les trois crimes suivants aux listes des crimes de guerre commis en situation de conflit armé international (CAI) et en situation de conflit armé ne présentant pas ce caractère (CANI):

— quatrième amendement: l'utilisation des armes qui utilisent des agents microbiens ou autres agents biologiques, ainsi que des toxines, est ajoutée à l'article 8-2-b)-xxvii) et à l'article 8-2-e)-xvi);

— cinquième amendement: l'utilisation d'armes blessant par des éclats qui ne sont pas localisables par rayons X dans le corps humain est ajoutée à l'article 8-2-b)-xxviii) et à l'article 8-2-e)-xvii);

— sixième amendement: l'utilisation d'armes à lasers aveuglants est ajoutée à l'article 8-2-b)-xxix) et à l'article 8-2-e)-xviii).

82. Le dernier de ces amendements ajoute, d'autre part, le crime suivant à la liste des crimes commis en situation de conflit armé ne présentant pas de caractère international (CANI):

4.5. Artikel 5: instemming met de zevende wijziging in het Statuut van Rome

78. Artikel 5 beoogt in te stemmen met de wijziging die als Bijlage I gaat bij Resolutie ICC-ASP/18/Res.5, op 6 december 2019 bij consensus aangenomen te 's-Gravenhage, naar aanleiding van de 18^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome, op grond waarvan als artikel 8-2-e), nieuw lid xix), van het Statuut van Rome wordt ingevoegd, het opzettelijk gebruikmaken van uithongering van burgers als methode van oorlogvoering door hun goederen te onthouden die onontbeerlijk zijn voor hun overleving, daaronder begrepen het opzettelijk belemmeren van de aanvoer van hulpgoederen.

79. In dit artikel is gesteld dat de zevende wijziging in het Statuut van Rome volledig van kracht zal worden.

5. Besluit

80. Dit ontwerp van instemmingswet zal de bekrachtiging door België mogelijk maken van de vierde, vijfde, zesde en zevende wijziging in het Statuut van Rome aangenomen door de Vergadering van Staten die Partij zijn respectievelijk op 14 december 2017, bij Resolutie ICC-ASP/16/Res.4, en op 6 december 2019, bij Resolutie ICC-ASP/18/Res.5.

81. Die wijzigingen voegen enerzijds de volgende drie misdaden toe aan de lijsten van de oorlogsmisdaden gepleegd in een situatie van een internationaal gewapend conflict (IGC) en in een situatie van een gewapend conflict dat niet internationaal van aard is (NIGC):

— vierde wijziging: het gebruik van wapens die werken met microbiologische of andere biologische agentia of toxines, wordt toegevoegd aan artikel 8-2-b)-xxvii) en aan artikel 8-2-e)-xvi);

— vijfde wijziging: het gebruik van wapens die een letsel toebrengen door middel van deeltjes die niet met röntgenstralen in het menselijk lichaam kunnen worden ontdekt, wordt toegevoegd aan artikel 8-2-b)-xxviii) en aan artikel 8-2-e)-xvii);

— zesde wijziging: het gebruik van blind makende laserwapens wordt toegevoegd aan artikel 8-2-b)-xxix) en aan artikel 8-2-e)-xviii).

82. De laatste van die wijzigingen voegt anderzijds de volgende misdaad toe aan de lijst van de misdaden gepleegd in een situatie van een gewapend conflict dat niet internationaal van aard is (NIGC):

— septième amendement: le fait d'affamer délibérément des civils comme méthode de guerre, en les privant de biens indispensables à leur survie est ajouté à l'article 8-2-e)-xix).

83. En date du 10/11/2023, le Conseil d'État a rendu son avis (n° 74.444/1).

— Suite à l'avis, une référence aux textes a été insérée dans le texte de l'exposé des motifs.

— Dans son avis, le Conseil d'État a reconnu le caractère exclusivement fédéral des Amendements. Le Conseil d'État estime que les Amendements auraient dû être soumis au Groupe de travail traités mixtes et à la Conférence interministérielle de politique étrangère. Cela ne peut pas être accepté. Conformément à l'article 1 de l'accord de coopération entre l'État fédéral, les communautés et les régions sur les modalités de conclusion des traités mixtes, seuls les traités que l'autorité fédérale estime comme pouvant être mixtes doivent en effet être soumis au Groupe de travail traités mixtes. Ce n'est clairement pas le cas ici.

La ministre des Affaires étrangères,

Hadja Lahbib

Le ministre de la Justice,

Paul Van Tigchelt

La ministre de la Défense,

Ludivine Dedonder

— zevende wijziging: het opzettelijk gebruikmaken van uithongering van burgers als methode van oorlogvoering door hun goederen te onthouden die onontbeerlijk zijn voor hun overleving, wordt toegevoegd aan artikel 8-2-e)-xix).

83. Op 10/11/2023 heeft de Raad van State zijn advies gegeven (nr. 74.444/1).

— Ten gevolge van het advies werd er een verwijzing naar de teksten opgenomen in de tekst van de memorie van toelichting.

— De Raad van State heeft in zijn advies het exclusief federaal karakter van de Wijzigingen erkend. De Raad van State is van oordeel dat de Wijzigingen voorgelegd hadden moeten worden aan de Werkgroep gemengde verdragen en de Interministeriële Conferentie buitenlands beleid. Hier kan niet mee ingestemd worden. Krachtens artikel 1 van het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen dienen immers alleen de verdragen, waarvan de federale overheid van oordeel is dat het mogelijks om gemengde verdragen gaat, voorgelegd te worden aan de Werkgroep gemengde verdragen. Dat is hier duidelijk niet het geval.

De minister van Buitenlandse Zaken,

Hadja Lahbib

De minister van Justitie,

Paul Van Tigchelt

De minister van Defensie,

Ludivine Dedonder

AVANT-PROJET DE LOI

soumis à l'avis du Conseil d'État

Avant-projet de loi portant assentiment aux amendements à l'article 8-2-b) et e) du Statut de Rome de la Cour pénale internationale, adoptés par consensus le 14 décembre 2017, par la Résolution ICC-ASP/16/Res.4, lors de la 12ème séance plénière de la 16ème session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome, et à l'amendement à l'article 8-2-e) du Statut de Rome de la Cour pénale internationale, adopté par consensus le 6 décembre 2019, par la Résolution ICC-ASP/18/Res.5 lors de la 9ème séance plénière de la 18ème session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome.

Article 1^{er}

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

L'amendement à l'article 8-2-b) et e) du Statut de Rome de la Cour pénale internationale, adopté par consensus, le 14 décembre 2017, en Annexe I à la Résolution ICC-ASP/16/Res.4, lors de la 12ème séance plénière de la 16ème session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome, sortira son plein et entier effet.

Art. 3

L'amendement à l'article 8-2-b) et e) du Statut de Rome de la Cour pénale internationale, adopté par consensus, le 14 décembre 2017, en Annexe II à la Résolution ICC-ASP/16/Res.4, lors de la 12ème séance plénière de la 16ème session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome, sortira son plein et entier effet.

Art. 4

L'amendement à l'article 8-2-b) et e) du Statut de Rome de la Cour pénale internationale, adopté par consensus, le 14 décembre 2017, en Annexe III à la Résolution ICC-ASP/16/Res.4, lors de la 12ème séance plénière de la 16ème session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome, sortira son plein et entier effet.

Art. 5

L'amendement à l'article 8-2-e) du Statut de Rome de la Cour pénale internationale, adopté par consensus, le 6 décembre 2019, en Annexe I à la Résolution ICC-ASP/18/Res.5, lors de la 9ème séance plénière de la 18ème session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome, sortira son plein et entier effet.

VOORONTWERP VAN WET

onderworpen aan het advies van de Raad van State

Voorontwerp van wet houdende instemming met de wijzigingen in artikel 8-2-b) en e) van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof, op 14 december 2017 bij consensus aangenomen, bij Resolutie ICC-ASP/16/Res.4, tijdens de 12e plenaire zitting van de 16e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome, en met de wijziging in artikel 8-2-e) van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof, op 6 december 2019 bij consensus aangenomen, bij Resolutie ICC-ASP/18/Res.5, tijdens de 9e plenaire zitting van de 18e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome.

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

De wijziging in artikel 8-2-b) en e) van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof, op 14 december 2017 bij consensus aangenomen, als Bijlage I bij Resolutie ICC-ASP/16/Res.4, tijdens de 12e plenaire zitting van de 16e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome, zal volkomen gevolg hebben.

Art. 3

De wijziging in artikel 8-2-b) en e) van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof, op 14 december 2017 bij consensus aangenomen, als Bijlage II bij Resolutie ICC-ASP/16/Res.4, tijdens de 12e plenaire zitting van de 16e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome, zal volkomen gevolg hebben.

Art. 4

De wijziging in artikel 8-2-b) en e) van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof, op 14 december 2017 bij consensus aangenomen, als Bijlage III bij Resolutie ICC-ASP/16/Res.4, tijdens de 12e plenaire zitting van de 16e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome, zal volkomen gevolg hebben.

Art. 5

De wijziging in artikel 8-2-e) van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof, op 6 december 2019 bij consensus aangenomen, als Bijlage I bij Resolutie ICC-ASP/18/Res.5, tijdens de 9e plenaire zitting van de 18e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome, zal volkomen gevolg hebben.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
N° 74.444/1 DU 10 NOVEMBRE 2023

Le 7 septembre 2023, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la ministre des Affaires étrangères, à communiquer un avis dans un délai de trente jours, sur un avant projet de loi 'portant assentiment aux amendements à l'article 8-2-b) et e) du Statut de Rome de la Cour pénale internationale, adoptés par consensus le 14 décembre 2017, par la Résolution ICC-ASP/16/Res.4, lors de la 12^{ème} séance plénière de la 16^{ème} session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome, et à l'amendement à l'article 8-2-e) du Statut de Rome de la Cour pénale internationale, adopté par consensus le 6 décembre 2019, par la Résolution ICC-ASP/18/Res.5 lors de la 9^{ème} séance plénière de la 18^{ème} session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome'.

L'avant-projet a été examiné par la première chambre le 9 novembre 2023. La chambre était composée de Marnix VAN DAMME, président de chambre, Brecht STEEN et Tim CORTHAUT, conseillers d'État, Johan PUT, assesseur, et Greet VERBERCKMOES, greffier.

Le rapport a été présenté par Dries VAN EECKHOUTTE, premier auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Tim CORTHAUT, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 10 novembre 2023.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1^{er}, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique¹ et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE

2.1. L'avant-projet a pour objet de permettre à la Chambre des représentants de donner son assentiment à quatre amendements au Statut de Rome de la Cour pénale internationale.

Il s'agit en premier lieu des trois amendements suivants adoptés lors de la 12^{ème} séance plénière de la 16^{ème} session de l'Assemblée des États parties au Statut de Rome:

¹ S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par "fondement juridique" la conformité avec les normes supérieures.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
NR. 74.444/1 VAN 10 NOVEMBER 2023

Op 7 september 2023 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de minister van Buitenlandse Zaken verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet 'houdende instemming met de wijzigingen in artikel 8-2-b) en e) van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof, op 14 december 2017 bij consensus aangenomen, bij Resolutie ICC-ASP/16/Res.4, tijdens de 12^e plenaire zitting van de 16^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome, en met de wijziging in artikel 8-2-e) van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof, op 6 december 2019 bij consensus aangenomen, bij Resolutie ICC-ASP/18/Res.5, tijdens de 9^e plenaire zitting van de 18^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn het Statuut van Rome'.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 9 november 2023. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Johan PUT, assessor, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Dries VAN EECKHOUTTE, eerste auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Tim CORTHAUT, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 10 november 2023.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving het onderzoek toegespitst op de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,¹ alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING

2.1. Het voorontwerp sterkt ertoe om de Kamer van volksvertegenwoordigers te laten instemmen met vier wijzigingen aan het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof.

Het betreft in de eerste plaats de volgende drie wijzigingen aangenomen tijdens de 12^{de} plenaire zitting van de 16^e sessie van de Vergadering van de Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome:

¹ Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

— l'amendement à l'article 8-2-b) et e) du Statut de Rome de la Cour pénale internationale, adopté par consensus, le 14 décembre 2017, en Annexe I à la Résolution ICCASP/16/Res.4 (article 2);

— l'amendement à l'article 8-2-b) et e) du Statut de Rome de la Cour pénale internationale, adopté par consensus, le 14 décembre 2017, en Annexe II à la Résolution ICCASP/16/Res.4 (article 3);

— l'amendement à l'article 8-2-b) et e) du Statut de Rome de la Cour pénale internationale, adopté par consensus, le 14 décembre 2017, en Annexe III à la Résolution ICCASP/16/Res.4 (article 4).

Par ailleurs, l'avant-projet porte également assentiment à un amendement adopté lors de la 9^{ème} séance plénière de la 18^{ème} session de l'Assemblée des États parties au Statut de Rome: l'amendement à l'article 8-2-e) du Statut de Rome de la Cour pénale internationale, adopté par consensus, le 6 décembre 2019, en Annexe I à la Résolution ICC-ASP/18/Res.5 (article 5).

2.2. Les trois premiers amendements définissent comme crimes de guerre relevant de la compétence de la Cour pénale internationale l'utilisation d'armes fonctionnant avec des agents microbiens ou autres agents biologiques, ainsi que des toxines, l'emploi d'armes blessant par des éclats qui ne sont pas localisables par rayons X dans le corps humain et l'emploi d'armes à laser aveuglantes et ce, tant dans un contexte d'un conflit armé international que dans celui d'un conflit armé non international.

Le quatrième amendement énonce que le fait d'affamer délibérément des civils comme méthode de guerre, dans le cadre d'un conflit armé non international, constitue un crime de guerre relevant de la compétence de la Cour pénale internationale. Dans le cadre d'un conflit armé international, il s'agit déjà d'un crime de guerre relevant de la compétence de la Cour pénale internationale².

2.3. L'exposé des motifs relève à juste titre que les crimes de guerre concernés sont déjà érigés en infraction en vertu de l'article 136^{quater}, § 1^{er}, 10°, 41°, 42° et 43°, du Code pénal belge, de sorte que: "la ratification des amendements [...] ne nécessitera aucune adaptation du droit belge".

FORMALITÉS PRÉALABLES

3.1. La demande suivante a été formulée au délégué en vue d'obtenir des précisions: (traduction) "Prière de transmettre une copie de la qualification des amendements au traité en question, au regard de la répartition des compétences, par le groupe de travail traités mixtes et par la Conférence interministérielle de la politique étrangère (Au sujet de cette

— de wijziging in artikel 8-2-b) en e) van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof, op 14 december 2017 bij consensus aangenomen, als bijlage I bij Resolutie ICCASP/16/Res.4 (artikel 2);

— de wijziging in artikel 8-2-b) en e) van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof, op 14 december 2017 bij consensus aangenomen, als Bijlage II bij Resolutie ICCASP/16/Res.4 (artikel 3);

— de wijziging in artikel 8-2-b) en e) van het Statuut van Rome inzake het internationaal Strafhof, op 14 december 2017 bij consensus aangenomen, als Bijlage III bij Resolutie ICCASP/16/Res.4 (artikel 4).

Daarnaast wordt ook ingestemd met een wijziging die werd aangenomen tijdens de 9^e plenaire zitting van de 18^e sessie van de Vergadering van de Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome: de wijziging in artikel 8-2-e) van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof, op 6 december 2019 bij consensus aangenomen, als Bijlage I bij Resolutie ICCASP/18/Res.5 (artikel 5).

2.2. Met de eerste drie wijzigingen wordt het gebruik van wapens die werken met microbiologische of andere biologische agentia of toxines, het gebruik van wapens die letsels toebrengen door middel van deeltjes die niet met röntgenstralen in het menselijke lichaam kunnen worden ontdekt en het gebruik van blindmakende laserwapens, zowel in de context van een internationaal gewapend conflict als een niet-internationaal gewapend conflict, bepaald als oorlogsmisdrijf waarover het Internationaal Strafhof rechtsmacht heeft.

Met de vierde wijziging wordt bepaald dat het opzettelijk gebruikmaken van uithongering van burgers als methode van oorlogsvoering, in het kader van een niet-internationaal gewapend conflict een oorlogsmisdrijf is waarover het Internationaal Strafhof rechtsmacht heeft. In het kader van een internationaal gewapend conflict gaat het al om een oorlogsmisdrijf dat tot de rechtsmacht van het Internationaal Strafhof behoort.²

2.3. In de memorie van toelichting wordt terecht opgemerkt dat de betrokken oorlogsmisdrijven al door artikel 136^{quater}, § 1, 10°, 41°, 42° en 43°, van het Belgische Strafwetboek strafbaar worden gesteld zodat: "de bekrachtiging van de wijzigingen (...) geen enkele aanpassing van het Belgische recht vereist".

VOORAFGAANDE VORMVEREISTEN

3.1. Aan de gemachtigde werd de volgende vraag tot nadere toelichting voorgelegd: "Gelieve een kopie over te maken van de bevoegdheidsrechtelijke kwalificatie van de betrokken verdragswijzigingen door de Werkgroep Gemengde Verdragen en de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid? (Over deze voorafgaande vormvereiste zie bv. adv.RvS 57.119/VR

² Article 8, 2, b), xxv, Statut de Rome.

² Artikel 8, 2, b), xxv, Statuut van Rome.

formalité préalable voir, par exemple, l'avis C.E. 57.119/VR du 26 mars 2015³, n^{os} 3.1-3.3, <http://www.raadvstconsetat.be/dbx/avis/57119.pdf>”.

Le délégué y a répondu comme suit:

“Les amendements au Statut de Rome proposés pour ratification portent sur l'article 8 relatif aux crimes de guerre. La matière relève de la compétence exclusive du pouvoir fédéral en ce qu'elle relève de la politique étrangère de la Belgique en matière de lutte contre l'impunité et en faveur du développement du droit international et du droit pénal international.

Lors des précédentes procédures d'assentiment au Statut de Rome et aux premiers amendements au Statut, la matière a déjà été considérée comme exclusivement fédérale. Par ailleurs, la Belgique n'était représentée, aux Assemblées d'États parties lors desquelles ces amendements ont été adoptés, que par des représentants du SPF Affaires étrangères et du SPF Justice.

Étant donné que l'amendement ne concerne que les compétences fédérales, la Conférence interministérielle sur la politique étrangère et le groupe de travail traités mixtes n'ont pas été saisis”.

Si l'on peut se rallier au point de vue du délégué selon lequel les amendements au Statut de Rome, actuellement à l'examen, relèvent en effet en principe de la compétence de l'autorité fédérale, cela ne dispense en soi pas l'autorité fédérale de la formalité préalable de soumettre les amendements à l'examen au groupe de travail traités mixtes et à la Conférence interministérielle de la politique étrangère.

Les amendements à l'examen ont une portée technique dont le Conseil d'État n'est pas en mesure d'évaluer toutes les implications possibles. On ne saurait a priori exclure que les amendements pourraient entraîner l'implication des entités fédérées. Même s'il est confirmé que les amendements au Statut de Rome relèvent en soi de la seule compétence fédérale, il est ainsi garanti que les autres autorités peuvent vérifier si ces amendements ne sont pas susceptibles d'affecter indirectement leurs compétences⁴.

3.2. Si l'accomplissement de ces formalités susmentionnées devait encore donner lieu à des modifications du texte soumis au Conseil d'État⁵, les dispositions modifiées ou ajoutées devraient être soumises à la section de législation,

³ Avis C.E. 57.119/VR du 26 mars 2015 sur un avant-projet devenu la loi du 9 décembre 2015 'portant assentiment à l'Accord de coopération concernant la navigation par satellite entre l'Union européenne et ses États membres et le Royaume de Norvège, fait à Bruxelles le 22 septembre 2010' (Doc. parl., Chambre, 2014-15, n° 1348/1).

⁴ Voir notamment les articles 6, § 1^{er}, II, et VI, alinéa 1^{er}, 4^o, et 6^{ter} de la loi spéciale du 8 août 1980 'de réformes institutionnelles'.

⁵ À savoir d'autres modifications que celles dont fait état le présent avis ou que celles visant à répondre aux observations formulées dans le présent avis.

van 26 maart 2015³, nrs. 3.1-3.3, <http://www.raadvst-consetat.be/dbx/adviezen/57119.pdf>.”

Hierop antwoordde de gemachtigde:

“Les amendements au Statut de Rome proposés pour ratification portent sur l'article 8 relatif aux crimes de guerre. La matière relève de la compétence exclusive du pouvoir fédéral en ce qu'elle relève de la politique étrangère de la Belgique en matière de lutte contre l'impunité et en faveur du développement du droit international et du droit pénal international.

Lors des précédentes procédures d'assentiment au Statut de Rome et aux premiers amendements au Statut, la matière a déjà été considérée comme exclusivement fédérale. Par ailleurs, la Belgique n'était représentée, aux Assemblées d'États parties lors desquelles ces amendements ont été adoptés, que par des représentants du SPF Affaires étrangères et du SPF Justice.

Étant donné que l'amendement ne concerne que les compétences fédérales, la Conférence interministérielle sur la politique étrangère et le groupe de travail traités mixtes n'ont pas été saisis.”

Hoewel met de gemachtigde kan worden ingestemd dat de thans voorliggende wijzigingen van het Statuut van Rome in beginsel inderdaad behoren tot de bevoegdheid van de federale overheid, ontslaat dit er op zich de federale overheid niet van de voorafgaande vormvereiste om de voorliggende wijzigingen voor te leggen aan de Werkgroep Gemengde Verdragen en aan de Interministeriële Conferentie voor het buitenlands beleid.

De voorliggende wijzigingen hebben een technische draagwijdte waarvan de Raad van State niet in staat is om alle mogelijke implicaties in te schatten. Het valt a priori niet uit te sluiten dat de wijzigingen een betrokkenheid van de deelstaten zouden kunnen impliceren. Zelfs indien wordt bevestigd dat de wijzigingen aan het Statuut van Rome op zich exclusief onder de federale bevoegdheid vallen, wordt zo gegarandeerd dat de andere overheden kunnen verifiëren of die wijzigingen geen indirecte gevolgen kunnen hebben voor hun bevoegdheden.⁴

3.2. Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het vervullen van deze voornoemde vormvereisten nog wijzigingen zou ondergaan,⁵ moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift

³ Adv.RvS 57.119/VR van 26 maart 2015 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 9 december 2015 'houdende instemming met de Samenwerkingsovereenkomst inzake satellietnavigatie tussen de Europese Unie en haar lidstaten en het Koninkrijk Noorwegen, gedaan te Brussel op 22 september 2010' (Parl. St. Kamer 2014-15, nr. 1348/1).

⁴ Zie o.m. de artikelen 6, § 1, II, en VI, eerste lid, 4^o, en 6^{ter} van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen'.

⁵ Namelijk andere wijzigingen dan diegene waarvan in dit advies melding wordt gemaakt of wijzigingen die ertoe strekken tegemoet te komen aan hetgeen in dit advies wordt opgemerkt.

conformément à la prescription de l'article 3, § 1^{er}, alinéa 1^{er}, des lois sur le Conseil d'État.

EXAMEN

4. L'auteur de la demande d'avis serait bien avisé d'insérer dans l'exposé des motifs une référence au texte même:

— des annexes IV, V et VI à la Résolution ICC-ASP/16/Res.4, voir: https://asp.icccpi.int/sites/asp/files/asp_docs/Resolutions/ASP16/ICC-ASP-16Res4FR.pdf, et de

— de l'annexe II à la Résolution ICC-ASP/18/Res.5, voir: https://asp.icccpi.int/sites/asp/files/asp_docs/ASP18/ICC-ASP-18-Res5-FR.pdf.

De cette manière, la Chambre des représentants peut mieux cerner la portée des amendements au Statut de Rome, actuellement à l'examen.

Le greffier,

GREET VERBERCKMOES

Le président,

MARNIX VAN DAMME

van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

BESPREKING

4. De steller van de adviesaanvraag doet er goed aan om in de memorie van toelichting een verwijzing op te nemen naar de tekst zelf van:

— de bijlagen IV, V en VI bij de Resolutie ICC-ASP/16/Res.4, zie: https://asp.icc-cpi.int/sites/asp/files/asp_docs/Resolutions/ASP16/ICC-ASP-16-Res4-ENG.pdf, en van

— de bijlage II bij Resolutie ICC-ASP/18/Res.5, zie: https://asp.icc-cpi.int/sites/asp/files/asp_docs/ASP18/ICC-ASP-18-Res5-ENG.pdf.

Op die manier kan de Kamer van volksvertegenwoordigers zich een duidelijker beeld vormen over de draagwijdte van de thans voorliggende wijzigingen aan het Statuut van Rome.

De griffier,

GREET VERBERCKMOES

De voorzitter,

MARNIX VAN DAMME

PROJET DE LOI

PHILIPPE,

ROI DES BELGES,

À tous, présents et à venir,

SALUT.

Sur la proposition de la ministre des Affaires étrangères,
du ministre de la Justice et de la ministre de la Défense,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS:

La ministre des Affaires étrangères, le ministre de
la Justice et la ministre de la Défense sont chargés de
présenter, en Notre nom, à la Chambre des représentants
le projet de loi dont la teneur suit:

Article 1^{er}

La présente loi règle une matière visée à l'article 74
de la Constitution.

Art. 2

L'amendement à l'article 8-2-b) et e) du Statut de Rome
de la Cour pénale internationale, adopté par consensus,
le 14 décembre 2017, en Annexe I à la Résolution ICC-
ASP/16/Res.4, lors de la 12^{ème} séance plénière de la
16^{ème} session de l'Assemblée des États Parties au
Statut de Rome, sortira son plein et entier effet.

Art. 3

L'amendement à l'article 8-2-b) et e) du Statut de Rome
de la Cour pénale internationale, adopté par consensus,
le 14 décembre 2017, en Annexe II à la Résolution ICC-
ASP/16/Res.4, lors de la 12^{ème} séance plénière de la
16^{ème} session de l'Assemblée des États Parties au
Statut de Rome, sortira son plein et entier effet.

Art. 4

L'amendement à l'article 8-2-b) et e) du Statut de Rome
de la Cour pénale internationale, adopté par consensus,

WETSONTWERP

FILIP,

KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,

ONZE GROET.

Op de voordracht van de minister van Buitenlandse
Zaken, van de minister van Justitie en van de minister
van Defensie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

De minister van Buitenlandse Zaken, de minister van
Justitie en de minister van Defensie zijn ermee belast
het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in
Onze naam bij de Kamer van volksvertegenwoordigers
in te dienen:

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in
artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

De wijziging in artikel 8-2-b) en e) van het Statuut
van Rome inzake het Internationaal Strafhof, op 14 de-
cember 2017 bij consensus aangenomen, als Bijlage I
bij Resolutie ICC-ASP/16/Res.4, tijdens de 12^e plenaire
zitting van de 16^e sessie van de Vergadering van Staten
die Partij zijn bij het Statuut van Rome, zal volkomen
gevolg hebben.

Art. 3

De wijziging in artikel 8-2-b) en e) van het Statuut
van Rome inzake het Internationaal Strafhof, op 14 de-
cember 2017 bij consensus aangenomen, als Bijlage II
bij Resolutie ICC-ASP/16/Res.4, tijdens de 12^e plenaire
zitting van de 16^e sessie van de Vergadering van Staten
die Partij zijn bij het Statuut van Rome, zal volkomen
gevolg hebben.

Art. 4

De wijziging in artikel 8-2-b) en e) van het Statuut van
Rome inzake het Internationaal Strafhof, op 14 december

le 14 décembre 2017, en Annexe III à la Résolution ICC-ASP/16/Res.4, lors de la 12ème séance plénière de la 16ème session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome, sortira son plein et entier effet.

Art. 5

L'amendement à l'article 8-2-e) du Statut de Rome de la Cour pénale internationale, adopté par consensus, le 6 décembre 2019, en Annexe I à la Résolution ICC-ASP/18/Res.5, lors de la 9ème séance plénière de la 18ème session de l'Assemblée des États Parties au Statut de Rome, sortira son plein et entier effet.

Donné à Bruxelles, le 19 février 2024.

PHILIPPE

PAR LE ROI:

La ministre des Affaires étrangères,

Hadja Lahbib

Le ministre de la Justice,

Paul Van Tigchelt

La ministre de la Défense,

Ludivine Dedonder

2017 bij consensus aangenomen, als Bijlage III bij Resolutie ICC-ASP/16/Res.4, tijdens de 12^e plenaire zitting van de 16^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome, zal volkomen gevolg hebben.

Art. 5

De wijziging in artikel 8-2-e) van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof, op 6 december 2019 bij consensus aangenomen, als Bijlage I bij Resolutie ICC-ASP/18/Res.5, tijdens de 9^e plenaire zitting van de 18^e sessie van de Vergadering van Staten die Partij zijn bij het Statuut van Rome, zal volkomen gevolg hebben.

Gegeven te brussel, 19 februari 2024.

FILIP

VAN KONINGSWEGE:

De minister van Buitenlandse Zaken,

Hadja Lahbib

De minister van Justitie,

Paul Van Tigchelt

De minister van Defensie,

Ludivine Dedonder

Texte des amendements

Quatrième amendement à insérer en tant qu'article 8-2-b)-xxvii) et article 8-2-e)-xvi) du Statut de Rome

Le fait d'utiliser des armes qui utilisent des agents microbiens ou autres agents biologiques, ainsi que des toxines, quels qu'en soient l'origine ou le mode de production ;

Cinquième amendement à insérer en tant qu'article 8-2-b)-xxviii) et article 8-2-e)-xvii) du Statut de Rome

Le fait d'utiliser des armes ayant comme principal effet de blesser par des éclats qui ne sont pas localisables par rayon X dans le corps humain

Sixième amendement à insérer en tant qu'article 8-2-b)-xxix) and article 8-2-e)-xviii) du Statut de Rome

Le fait d'utiliser des armes à laser spécifiquement conçues de telle façon que leur seule fonction de combat ou une de leurs fonctions de combat fût de provoquer la cécité permanente chez des personnes dont la vision est non améliorée, c'est-à-dire qui regardent à l'oeil nu ou qui portent des dispositifs de correction de la vue

Septième amendement à insérer en tant qu'article 8-2-e)-xix) du Statut de Rome

Le fait d'affamer délibérément des civils comme méthode de guerre, en les privant de biens indispensables à leur survie, y compris en empêchant intentionnellement l'envoi des secours.

Tekst van de wijzigingen

Vierde amendement in te voegen als artikel 8, tweede lid, onder b, onderdeel xxvii en artikel 8, tweede lid, onder e, onderdeel xvi van het Statuut van Rome

gebruik van wapens die gebruik maken van microbiologische of andere biologische agentia, of toxines, ongeacht hun herkomst of de wijze van productie;

Vijfde amendement in te voegen als artikel 8, tweede lid, onder b, onderdeel xxviii en artikel 8, tweede lid, onder e, onderdeel xvii van het Statuut van Rome

gebruik van wapens met als primair effect het veroorzaken van verwondingen door fragmenten die in het menselijk lichaam niet met röntgenstralen kunnen worden gedetecteerd;

Zesde amendement in te voegen als artikel 8, tweede lid, onder b, onderdeel xxix en artikel 8, tweede lid, onder e, onderdeel xviii van het Statuut van Rome

gebruik van laserwapens die speciaal zodanig zijn ontworpen dat hun enige gevechtsfunctie of een van hun gevechtsfuncties is het veroorzaken van blijvende blindheid bij onverhoogd gezichtsvermogen, dat wil zeggen aan het blote oog of het oog met corrigerende lenzen;

Zevende amendement in te voegen als artikel 8, tweede lid, onder e, onderdeel xix van het Statuut van Rome

Opzettelijk gebruikmaken van uithongering van burgers als methode van oorlogsvoering door hun voorwerpen te onthouden die onontbeerlijk zijn voor hun overleving, waaronder het opzettelijk belemmeren van de aanvoer van hulpgoederen.